

Snåsa kommune / Snåasen Tjielte
Sentrum
7760 Snåsa

Vår dato: 18.08.2016
Vår ref.: 2016/5074
Arkivkode:
Deres dato: Deres ref.:

Iverksetting av skadefellingstillatelse på 1 bjørn i Roktdalen, Snåsa kommune

Snåsa kommune fikk onsdag 17. august muntlig tillatelse til skadefelling av 1 bjørn i deler av Snåsa kommune. Bakgrunnen for søknaden var funn av sau og lam dokumentert drept av bjørn i området Roktdalen, Snåsa kommune. Det dokumenterte tapet er beskjedent, men Fylkesmannen vurderer at skadepotensialet er betydelig da flere besetninger beiter i tilgrensende områder. Videre legges den geografiske differensieringen i region 6 til grunn, som sier at Roktdalen er utenfor forvaltningsområdet for bjørn i region 6. Utenfor forvaltningsområdet skal terskelen for å iverksette skadefelling på bjørn være lavere enn innenfor. Tillatelsen er gjeldende frem til mandag 22. august kl. 12.00.

Søknad

Det vises til muntlig søknad fra fellingsleder Erik Belbo (for Snåsa kommune) onsdag 17. august kl. 16.30. Det søkes om skadefellingstillatelse på 1 bjørn i området Roktdalen i Snåsa kommune. Bakgrunnen for søknaden er funn av sau og lam drept av bjørn ved Snåasen i Roktdalen. Kadaverfunnene ble gjort på bakgrunn av alarm fra radiobjelle, og antas og ikke være gammelt. Rovviltkontakt i Statens naturoppsyn (SNO) har bekreftet at en sau og et lam er drept av bjørn i området, antakelig natt til tirsdag/tirsdag.

Forskrifter og betingelser knyttet til betinget skadefelling av bjørn

Vedtaket er fattet i medhold av lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) §§ 18 og 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 9.

I rovviltforskriften § 1 (Formål) heter det:

"Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensyn til næringsutnyttelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltarter. Forskriften skal sikre forvaltning som vektlegger forutsigbarhet og lokal medvirkning."

I rovviltforskriften § 9 heter det blant annet:

"... Ved vurderingen om det skal gis tillatelse til skadefelling skal det legges vekt på føringene i regional forvaltningsplan, jf. forskriften § 6. felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Det skal særlig tas hensyn til

- a) Områdets betydning som beitemark*
- b) Skadenes omfang og utvikling*
- c) Potensialet for fremtidige skader*
- d) Muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak"*

Miljødirektoratet har i vedtak datert 31. mai 2016 fastsatt en kvote på 5 betingede

fellingstillatelser på bjørn i rovviltregionene 5, 6, 7 og 8 i perioden 1. juni- 15. oktober 2016. Denne kvoten er fylt. Miljødirektoratet har 12. august d.å. fattet vedtak om betinget skadefellingskvote på ytterligere 2 bjørner til rovviltregion 5, 6, 7 og 8. Av denne kvoten er det ikke felt bjørn. Resterende kvote for betinget skadefellingstillatelse på bjørn er dermed 2.

I ovennevnte vedtak fra 31. mai d.å. står det blant annet følgende om skadefelling av bjørn:

“Stortingets rovviltforlik presiserer at ulike virkemidler er aktuelle, avhengig av om det dreier seg om prioriterte beiteområder eller områder hvor ynglende rovvilt har prioritet. I de områdene rovviltmyndene har prioritert til bjørn skal forebyggende tiltak vektlegges, for eksempel tidligere nedsanking av sau og rovviltavvisende gjerder, for å hindre at dyr på beite går tapt. Av dette følger det at fylkesmennene må være svært restriktive med å felle bjørn innenfor disse områdene”.

Vi viser til særlige vilkår knyttet til iverksettelse av betinget skadefelling av brunbjørn og gaupe i punkt 4 i samme vedtak:

“Fylkesmennene skal være restriktive med å gi tillatelse til skadefelling innenfor prioriterte yngleområder for bjørn og gaupe. Hvis slik tillatelse gis, skal det komme tydelig fram i vedtaksbrevet hvilke andre forebyggende tiltak som er vurdert.”

Prinsipper for offentlig beslutningstaking

Naturmangfoldlovens formålsbestemmelse (§ 1):

«Lovens formål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur».

Etter naturmangfoldloven § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal imidlertid avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på annen måte eller i annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært eneste hensynet å ta, jf. også prinsippet om geografisk differensiert rovviltforvaltning. Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i §§ 8 til 12 i naturmangfoldloven legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet.

§ 8 Kunnskapsgrunnlaget

Fylkesmannen viser til at dette vedtaket blant annet baserer seg på kunnskap om artens bestandssituasjon. Vi viser til Rovdata som har ansvaret for drift og formidling av data fra det Nasjonale overvåkningsprogrammet for rovvilt. Vi viser også til vurderinger gjort av Miljødirektoratet i vedtak om kvote for betinget skadefelling av bjørn, jf. brev datert 31. mai 2016 der direktoratet konstaterer i sine vurderinger at bestanden av brunbjørn ligger under det fastsatte bestandsmålet for region 5-8.

Brunbjørn overvåkes primært ved DNA-analyser av innsamlet ekskrement og hår. Tall fra DNA-analysene viser at antall bjørner i region 6 i 2014 ligger på minimum 19 individer, alle registrert i Nord-Trøndelag (NIBIO rapport vol. 2 nr. 56 2016). Bestandstallet er gitt på antallet årlige ynglinger. En metode utviklet av Det skandinaviske bjørneprosjektet, og som tar utgangspunkt i resultat fra DNA-analysene, brukes til å beregne hvor mange kull som sannsynligvis er født i Norge hvert år. Det nasjonale målet for antall årlige ynglinger av brunbjørn i region 6 er 3. Dette målet er ikke nådd. Ut i fra denne beregningsmodellen og resultat fra DNA-analysene, er det estimert 1 (1,4) ynglinger av bjørn i Nord-Trøndelag i 2015. På bakgrunn av disse opplysningene anser Fylkesmannen i Nord-Trøndelag at kravet til kunnskapsgrunnlaget, jf. naturmangfoldlovens § 8 er tilstrekkelig ivarettatt.

§ 9 Føre-var-prinsippet

Føre-var-prinsippet kommer hovedsakelig til anvendelse i situasjoner der man ikke har slik tilstrekkelig kunnskap tilgjengelig. Fylkesmannen er av den oppfatning at det ikke er tilfellet i

denne saken, (jf. beskrivelse av kunnskapsgrunnlaget § 8), og mener derfor av føre-var prinsippet kan tillegges mindre vekt i denne saken.

§ 10 Økosystemtilnærming og samlet belastning

Naturmangfoldloven § 10 slår fast at en påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastning som økosystemet er eller vil bli utsatt for. I løpet av 2015 ble det ikke registrert avgang på bjørn i region 6. Så langt i 2016 er det registrert avgang av 1 bjørn i region 6, denne ble felt i Sør-Trøndelag. Bjørnebestanden i Norge er ikke begrenset av areal, og hovedårsaken til avgang av bjørner er gjennom lisens- og skadefelling. Med den kunnskapen som finnes om antall, reproduksjon og ungedødelighet hos bjørn, anser forvaltningen å ha god oversikt over den samlede belastningen på brunbjørnbestanden. Det dreier seg om iverksetting av skadefellingstillatelse på 1 bjørn utenfor forvaltningsområdet for bjørn, hvor det årlig foregår lisensfelling av bjørn. Med bakgrunn i dette tillegges ikke Fylkesmannen § 10 særlig vekt i denne saken.

§ 11 Kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver

Vedtaket gjelder iverksetting av skadefellingstillatelse på 1 bjørn i deler av Snåsa kommune, og Fylkesmannen anser ikke § 11 som relevant i denne saken.

§ 12 Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder

For å unngå skader på naturmangfoldet skal det tas utgangspunkt i slike metoder, teknikk og lokalisering som gir de beste samfunnsmessige resultater. Vedtaket gjelder tillatelse til skadefelling av 1 bjørn, og Fylkesmannen anser derfor at § 12 ikke har særlig relevans i denne saken.

Fylkesmannens vurdering

Skadefelling er et virkemiddel for å avhjelpe akutte skadesituasjoner. Ved vurderingen av om det skal gis tillatelse til skadefelling skal det legges vekt på føringene i regional forvaltningsplan, jf. forskriften § 6. Fellingstillatelse kan bare gis dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning slik dette er nedfelt bl.a. i forvaltningsplanen. For å vurdere dette, skal de opplistede skjønnskriteriene i annet ledd i rovviltforskriften § 9 drøftes i forhold til den aktuelle og/eller fremtidige skadesituasjonen og det aktuelle geografiske fellingsområdet.

Området er beiteområdet for Raubeinsetra beitelag. Deler av Skjækra sambeitelag beiter også i tilgrensende områder til området hvor kadaverfunnene er gjort. Flere beitelag og beitebrukere har sau i dette området, og området anses derfor å ha forholdsvis stor betydning som beitemark. Videre ligger beiteområdet i sin helhet utenfor forvaltningsområdet for bjørn, og beitedyr har følgelig prioritet foran bjørn i dette området. Ved tidspunkt for søknad var det gjort funn av en sau og et lam dokumentert drept av bjørn ved Snøåsen i Roktdalen. Bjørn i beiteområdet utgjør et potensiale for skade, og potensialet for fremtidige skader er absolutt til stede. Området hvor skadene er dokumentert og fellingsforsøket iverksatt har regelmessig forekomst av bjørn og årvisse skader på bufe forvoldt av bjørn. En av besetningene som beiter i tilgrensende områder til skadeområdet har fått tilsagn om tilskudd til tidlig nedsanking fra 15. august, så denne besetningen har påbegynt nedsanking.

Rovviltforlikets punkt 2.2.19 sier at soneinndelingen skal forvaltes tydelig. Det følger av rovviltforliket av 2011, forvaltningsplanen i region 6, samt føringer fra KLD at i de områder som er definert som yngleområder for bl.a. bjørn skal næringsutøverne tilpasse driften med utgangspunkt i at rovvilt forekommer i beiteområdet. I motsatt fall skal næringsutøverne i de prioriterte beiteområdene kunne påregne at rovvilt ikke vil være til hinder for tradisjonell drift med dyr på utmarksbeite. Det nasjonale bestandsmålet for bjørn er ikke nådd hverken nasjonalt eller i region 6, noe som medfører at terskelen for å innvilge søknader om skadefellingstillatelse på bjørn innenfor yngleområdet er svært høy. Området hvor

kadaverfunnet er gjort befinner seg imidlertid i sin helhet utenfor det definerte forvaltningsområdet for bjørn i region 6, og terskelen for iverksetting av skadefelling på bjørn skal dermed være lavere i disse områdene.

Fylkesmannens konklusjon

En skadefellingstillatelse har til hensikt å stanse en større skadeutvikling. Skadeomfanget ved tidspunkt for søknad var beskjedent, da en sau og et lam er dokumentert drept av bjørn. Roktdalen er imidlertid et beiteområde med årviss aktivitet av bjørn og tap av beitedyr til bjørn. Området ligger utenfor forvaltningsområdet for bjørn i region 6, og terskelen for å iverksette skadefellingstillatelse er lavere enn innenfor forvaltningsområdet. I henhold til rovviltforliket av 2011, den geografiske differensieringen i rovviltnemndas forvaltningsplan for region 6, potensialet for fremtidig skade, samt brev fra KLD om tydeligere soneforvaltning anser Fylkesmannen det som riktig å iverksette skadefellingstillatelse på 1bjørn i området Roktdalen i Snåsa kommune.

Følgende forutsetninger er knyttet til fellingstillatelsen:

1. Fellingstillatelsen gjelder fra onsdag 17. august kl. 16.30 til mandag 22. august kl. 12.00. Behovet for en eventuell forlengelse vil bli vurdert av Fylkesmannen i samråd med kommunen ved tillatelsens utløp.
2. Skadefellingstillatelsen gjelder området utenfor forvaltningsområdet for bjørn i Snåsa kommune øst for E6 (det skal ikke jantes nord for grensen Jørstadelva, Imsa og vassdraget Grønningen, Skjelbreid, Holden og sørøstover til riksgrensen, da dette er innenfor forvaltningsområdet for bjørn).
3. Binne m/unger og dens unger er unntatt fra fellingstillatelsen. De tiltak som er mulige for å unngå at bjørnebinne felles, skal være iverksatt. Dersom det observeres binne m/unger i området hvor fellingsforsøket pågår, skal Fylkesmannen underrettes umiddelbart.
4. Skadefellingstillatelsen gis til Snåsa kommune. Dersom det er ønskelig, kan det hentes bistand fra andre kommunale fellingslag. Dette må avtales mellom kommunene. Erik Belbo oppnevnes som fellingsleder, og har ansvaret for å koordinere fellingsforsøket og ha løpende dialog med kommunen. Alle som deltar i fellingslaget skal gjøres kjent med dette brevets innhold. Sammensetningen av fellingslaget skal meddeles Fylkesmannen i Nord-Trøndelag.
5. Deltakere i kommunale/interkommunale fellingslag skal få kompensasjon for gjennomføring av skadefellingsforsøket, jf. rovvilt forskriften § 9 a. Kommunen/fellingsleder må sørge for at deltakere i fellingslaget fører timelister, kjørebok og dokumenterer eventuelle andre utgifter som ønskes refundert. Deltakerne må ha løst lisens for bjørn for å være berettiget kompensasjon. Fylkesmannen legger til grunn at fellingsforsøket gjennomføres på en effektiv og hensiktsmessig måte. Søknaden om godtgjøring sendes inn til Fylkesmannen umiddelbart etter endt fellingsforsøk, og senest innen 1. september 2016.
6. Budsjettramme for fellingsforsøket settes til inntil kr 70 000,-. Eventuelle påløpte kostnader kommer i tillegg, oppad begrenset til kr. 15 000,- pr. fellingsforsøk (jf. rovviltforskriften § 9 tredje ledd). Dekking av feriepenger og arbeidsgiveravgift kommer også i tillegg, jf. opplysninger i brev om betinget skadefelling fra Miljødirektoratet 31. mai d.å.
7. Fellingsleder bes om å utarbeide en fellingslogg som sendes Fylkesmannen etter fellingstillatelsens utløp. Fellingsloggen skal inneholde oversikt over ressursbruk

(antall timer/personer), i tillegg til en kort beskrivelse av hvordan fellingsforsøket ble gjennomført. Dette bør oversendes Fylkesmannen så fort fellingsforsøket er avsluttet.

8. Felling og forsøk på felling i henhold til denne tillatelsen gjennomføres uavhengig av grunneiers jaktrett, jf. viltloven § 35.

9. Ved felling av bjørn skal det nyttes våpen og ammunisjon godkjent for storviltjakt, og de som deltar i fellingslaget skal ha avlagt skyteprøven for storviltjakt.

10. Felling eller forsøk på felling av bjørn skal omgående meldes til Fylkesmannen i Nord-Trøndelag (rovviltelefon 930 60 221). Meldingen skal inneholde opplysninger om tid og sted for fellingen, og fellingsstedet skal kunne påvises dersom Fylkesmannen krever det.

11. Den/de som sårer bjørn under forsøk på felling i henhold til tillatelsen, plikter å gjøre det en kan for å få avlivet bjørnen. Fylkesmannen og nærmeste politimyndighet skal uten opphold underrettes. Fylkesmannen avgjør videre gjennomføring og avslutning av ettersøk. De som har deltatt i forsøket på felling eller jakt skal bistå forvaltningsmyndighet eller politimyndighet i det videre ettersøk. Vedkommende plikter å forvise seg om påskutt dyr er truffet.

12. Bjørn som blir felt på denne tillatelsen er viltfondets eiendom. Ingen kan derfor på noen måte gjøre seg nytte av felt bjørn uten nærmere samtykke fra Miljødirektoratet. Dersom det ikke er mistanke om noen uregelmessigheter ved fellingen som kan medføre politietterforskning, er fellingslagets leder ansvarlig for at felt bjørn ivaretas og håndteres etter instruks for ivaretagelse av døde rovdyr (<http://nidaros.nina.no>). Dersom det i motsatt fall er grunnlag for å påregne behov for etterforskning, skal dyret ikke åpnes og ikke flyttes fra fallstedet. Fylkesmannen og politiet skal da underrettes snarest.

13. Dersom det er ønskelig å bruke løs hund i forbindelse med jakta må kommunen gi dispensasjon fra båndtvangsbestemmelsene i hundeloven. Kommunen må da samtidig dispensere fra båndtvangsbestemmelsene også i hensyn til tamrein og bufe i hundeloven.

14. Fylkesmannen i Nord-Trøndelag kan til enhver tid trekke tilbake fellingstillatelsen.

Klagerett

I medhold av forvaltningslovens kapittel VI er det klagerett på vedtaket. Eventuell klage skal stiles til Miljødirektoratet, postboks 5672 Sluppen, 7485 Trondheim, og sendes til Fylkesmannen i Nord-Trøndelag, 7734 Steinkjer innen 3 (tre) uker fra mottakelsen av dette brevet.

Med hilsen

Bjørnar Wiseth
(e.f.)
Miljøverndirektør

Lina Nøstvold
Rådgiver
Miljøvernavdelingen

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrift